

РЕГЛАМЕНТ (ЕО) № 1371/2007 НА ЕВРОПЕЙСКИЯ ПАРЛАМЕНТ И НА СЪВЕТА

от 23 октомври 2007 година

относно правата и задълженията на пътниците, използващи железопътен транспорт

ЕВРОПЕЙСКИЯТ ПАРЛАМЕНТ И СЪВЕТЪТ НА ЕВРОПЕЙСКИЯ СЪЮЗ,

като взеха предвид Договора за създаване на Европейската общност, и по-специално член 71, параграф 1 от него,

като взеха предвид предложението на Комисията,

като взеха предвид становището на Европейския икономически и социален комитет ⁽¹⁾,

като взеха предвид становището на Комитета на регионите ⁽²⁾,

в съответствие с процедурата, предвидена в член 251 от Договора, в светлината на съвместния текст, одобрен от Помирителния комитет на 31 юли 2007 г. ⁽³⁾,

като имат предвид, че:

- (1) В рамките на общата транспортна политика е важно да се гарантират правата на ползватели на пътниците, използващи железопътен транспорт, и да се подобрят качеството и ефективността на услугите за железопътен превоз на пътници с оглед подпомагане увеличаването на дяла на железопътния транспорт спрямо другите видове транспорт.
- (2) Съобщението на Комисията „Стратегия за политика за защита на потребителите 2002—2006 г.“ ⁽⁴⁾ поставя за цел постигането на висока степен на защита на потребителя в областта на транспорта в съответствие с член 153, параграф 2 от Договора.
- (3) Доколкото пътникът, използващ железопътен транспорт, е по-слабата страна по договора за превоз, правата на пътниците в това отношение следва да бъдат гарантирани.
- (4) Правата на ползвателите на железопътни услуги включват получаването на информация относно услугата както преди, така и по време на пътуването. Когато е възможно, железопътните предприятия и продавачите на билети следва да предоставят тази информация предварително и колкото е възможно по-рано.
- (5) По-подробни изисквания относно предоставянето на информация за пътуването ще бъдат изложени в техническите спецификации за оперативна съвместимост (ТСОС),

посочени в Директива 2001/16/ЕО на Европейския парламент и на Съвета от 19 март 2001 г. относно оперативната съвместимост на конвенционалната железопътна система ⁽⁵⁾.

- (6) Укрепването на правата на пътниците, използващи железопътен транспорт, следва да става на базата на съществуващата система от международноправни норми по въпроса, съдържаща се в допълнение А — Единни правила за Договора за международен железопътен превоз на пътници (СIV) към Конвенцията за международни железопътни превози (COTIF) от 9 май 1980 г., изменени съгласно Протокола за изменение на Конвенцията за международни железопътни превози от 3 юни 1999 г. (Протокол от 1999 г.). Желателно е обаче обхватът на настоящия регламент да се разшири и да се защитят пътниците не само по международните, но и по вътрешните линии.
- (7) Железопътните предприятия следва да си сътрудничат, за да улеснят прехвърлянето на пътниците, използващи железопътен транспорт, от един превозвач на друг, като предоставят директни билети, когато това е възможно.
- (8) Предоставянето на информация и билети на пътниците, използващи железопътен транспорт следва да се улеснява посредством адаптирането на компютризираните системи към една обща спецификация.
- (9) По-нататъшното изграждане на системите за информация за пътуването и резервации следва да се осъществява в съответствие с ТСОС.
- (10) Услугите за железопътен превоз на пътници следва да се ползват от гражданите като цяло. Затова лицата с увреждания и лицата с ограничена подвижност, причинена от инвалидност, възраст или какъвто и да било друг фактор, следва да имат възможности за пътуване с железопътния транспорт, сравними с тези на останалите граждани. Лицата с увреждания и лицата с ограничена подвижност имат същото право на свободно движение, свобода на избор и недискриминация като останалите граждани. Специално внимание следва да се обърне, *inter alia*, на предоставянето на информация на лица с увреждания и лица с ограничена подвижност относно достъпността на железопътните услуги, условията за достъп до подвижния състав и до различните съоръжения във влака. С цел на пътниците с увредени сетива да се предостави най-добра информация за закъснения, следва да се използват подходящи зрителни и аудио системи. На лица с увреждания и лица с ограничена подвижност следва да се даде възможност за закупуване на билети във влака без допълнително таксуване.

⁽¹⁾ ОВ С 221, 8.9.2005 г., стр. 8.

⁽²⁾ ОВ С 71, 22.3.2005 г., стр. 26.

⁽³⁾ Становище на Европейския парламент от 28 септември 2005 г. (ОВ С 227 Е, 21.9.2006 г., стр. 490), Обща позиция на Съвета от 24 юли 2006 г. (ОВ С 289 Е, 28.11.2006 г., стр. 1), Позиция на Европейския парламент от 18 януари 2007 г. (все още не публикувана в Официален вестник), Законодателна резолюция на Европейския парламент от 25 септември 2007 г. и Решение на Съвета от 26 септември 2007 г.

⁽⁴⁾ ОВ С 137, 8.6.2002 г., стр. 2.

⁽⁵⁾ ОВ L 110, 20.4.2001 г., стр. 1. Директива, последно изменена с Директива 2007/32/ЕО на Комисията (ОВ L 141, 2.6.2007 г., стр. 63).

- (11) Железопътните предприятия и управителите на гари трябва да вземат предвид нуждите на лицата с увреждания или лицата с ограничена подвижност, като спазват ТСОС за лица с ограничена подвижност, за да осигурят, съгласно правилата за обществените поръчки на Общността, достъп до всички сгради и до подвижния състав чрез последователно отстраняване на физическите пречки и функционални затруднения при придобиване на нови съоръжения или извършване на строителни или основни ремонтни работи.
- (12) Железопътните предприятия следва да бъдат задължени да сключат застраховка или да вземат равностойни мерки при възникване на отговорност спрямо пътниците, използващи железопътен транспорт, в случай на транспортно произшествие. Минималната застрахователна сума за железопътните предприятия следва да бъде предмет на бъдещо преразглеждане.
- (13) Засилените права на обезщетение и помощ в случай на закъснение, пропусната връзка или отменяне на услуга следва да доведат до по-добро насърчаване на пазара на железопътния превоз на пътници в полза на пътниците.
- (14) Желателно е настоящият регламент да създаде система за обезщетяване на пътниците в случай на закъснение, за което носи отговорност железопътното предприятие, на същата основа като международната система, предвидена в COTIF, и по-специално в допълнението CIV към нея, отнасящо се до правата на пътниците.
- (15) Когато държава-членка допуска изключение от разпоредбите на настоящия регламент за железопътни предприятия, тази държава ги окуражава, след консултации с представляващи пътниците организации, да създадат механизми за обезщетение и помощ в случай на голямо смущение на услугите за железопътен превоз на пътници.
- (16) Желателно е също така пострадалите при произшествия и лицата на тяхна издръжка да бъдат освободени от краткосрочни финансови грижи в периода непосредствено след произшествието.
- (17) В интерес на пътниците, използващи железопътен транспорт, е да бъдат взети необходимите съгласувани с публичните власти мерки за осигуряване на личната им сигурност както на гарите, така и във влаковете.
- (18) Пътниците, използващи железопътен транспорт, следва да могат да подадат жалба до всяко участващо железопътно предприятие, отнасящо се до правата и задълженията, предоставени от настоящия регламент, и да имат право да получат отговор в рамките на разумен срок.
- (19) Железопътните предприятия следва да определят, управляват и контролират стандартите за качество на железопътните услуги за превоз на пътници.
- (20) Съдържанието на настоящия регламент следва да бъде преразглеждано с оглед корекция на финансовите стойности в зависимост от инфлацията, както и с оглед изискванията за информация и качество на услугите в светлината на развитието на пазара и на ефекта от настоящия регламент върху качеството на услугите.
- (21) Настоящият регламент не следва да засяга разпоредбите на Директива 95/46/ЕО на Европейския парламент и на Съвета от 24 октомври 1995 г. за защита на физическите лица при обработването на лични данни и за свободното движение на тези данни ⁽¹⁾.
- (22) Държавите-членки следва да предвидят санкции за нарушаване на настоящия регламент и да осигурят прилагането на тези санкции. Предвидените санкции, които може да включват изплащане на обезщетение на засегнатото лице, следва да бъдат ефективни, пропорционални и възпиращи.
- (23) Доколкото целите на настоящия регламент, а именно развитието на железниците на Общността и въвеждането на права на пътниците, не могат да бъдат постигнати в достатъчна степен от държави-членки и следователно могат да бъдат по-добре постигнати на общностно равнище, Общността може да приеме мерки в съответствие с принципа на субсидиарността, уреден в член 5 на Договора. В съответствие с принципа на пропорционалност, уреден в същия член, настоящият регламент не надхвърля необходимото за постигането на тези цели.
- (24) Една от целите на настоящия регламент е да подобри услугите за железопътен превоз на пътници в Общността. Затова държавите-членки следва да могат да допускат изключения за услуги в области, в които значителна част от услугата се осъществява извън Общността.
- (25) Железопътните предприятия в някои държави-членки могат да изпитат трудности при прилагането на разпоредбите на настоящия регламент в тяхната цялост при влизането му в сила. Затова държавите-членки следва да могат да допуснат временни изключения от прилагането на разпоредбите на настоящия регламент по отношение на вътрешни услуги за железопътен превоз на пътници на дълги разстояния. Временните изключения обаче не следва да се прилагат по отношение на разпоредбите на настоящия регламент, предоставящи достъп до железопътен превоз на лица са увреждания или лица с ограничена подвижност, нито относно правото на тези, които искат да закупят билет за пътуване, да направят това без неоправдани трудности, нито към разпоредбите за отговорността на железопътните предприятия по отношение на пътниците и техния багаж, изискването за подходяща застраховка на предприятието и изискването тези предприятия да предприемат подходящи мерки за осигуряване на личната сигурност на пътниците в гарите и във влаковете и да управляват риска.

⁽¹⁾ ОВ L 281, 23.11.1995 г., стр. 31. Директива, изменена с Регламент (ЕО) № 1882/2003 (ОВ L 284, 31.10.2003 г., стр. 1).

- (26) Градските, крайградските или регионалните услуги за железопътен превоз на пътници се различават по своя характер от услуги на дълги разстояния. Затова, с изключение на някои разпоредби, които следва да се прилагат по отношение на всички услуги за железопътен превоз на пътници навсякъде в Общността, държавите-членки могат да допуснат временни изключения от прилагането на разпоредбите на настоящия регламент по отношение на градски, крайградски или регионални пътнически услуги.
- (27) Мерките, необходими за прилагането на настоящия регламент, следва да се приемат в съответствие с Решение 1999/468/ЕО на Съвета от 28 юни 1999 г. относно установяване на условията и реда за упражняване на изпълнителните правомощия, предоставени на Комисията ⁽¹⁾.
- (28) По-специално на Комисията следва да бъде предоставено правомощието да приеме мерки по прилагането. Тъй като тези мерки са от общ характер и са предназначени да изменят несъществени елементи от настоящия регламент или да го допълнят с нови несъществени елементи, те трябва да бъдат приети в съответствие с процедурата по регулиране с контрол, предвидена в член 5а от Решение 1999/468/ЕО,

ПРИЕХА НАСТОЯЩИЯ РЕГЛАМЕНТ:

ГЛАВА I

ОБЩИ РАЗПОРЕДБИ

Член 1

Предмет

С настоящия регламент се уреждат правилата относно:

- информацията, която железопътните предприятия трябва да предоставят, сключването на договори за превоз, издаването на билети, както и въвеждането на Компютризирана система за информация и резервации за железопътния транспорт;
- отговорността на железопътните предприятия и техните задължения за застраховане на пътниците и техния багаж;
- задълженията на железопътните предприятия спрямо пътниците в случай на закъснение;
- защитата и помощта за лица с увреждания и лица с ограничена подвижност, пътуващи с железопътен превоз;
- определянето и контрола на стандарти за качество на услугите, управлението на рисковете за личната сигурност на пътниците и разглеждането на жалби; и
- общите правила за контрол по прилагането.

⁽¹⁾ ОВ L 184, 17.7.1999 г., стр. 23. Решение, изменено с Решение 2006/512/ЕО (ОВ L 200, 22.7.2006 г., стр. 11).

Член 2

Приложно поле

1. Настоящият регламент се прилага по отношение на всички железопътни пътувания и услуги в цялата Общност, предоставяни от едно или повече железопътни предприятия, лицензирани в съответствие с Директива 95/18/ЕО на Съвета от 19 юни 1995 г. относно лицензиране на железопътните предприятия ⁽²⁾.

2. Настоящият регламент не се прилага за железопътни предприятия и транспортни услуги, които не са лицензирани съгласно Директива 95/18/ЕО.

3. При влизането в сила на настоящия регламент членове 9, 11, 12, 19, член 20, параграф 1 и член 26 се прилагат по отношение на всички услуги за железопътен превоз на пътници в цялата Общност.

4. С изключение на разпоредбите на параграф 3, държавите-членки могат да допуснат, на прозрачна и недискриминационна основа, изключение от прилагането на разпоредбите на настоящия регламент за вътрешни услуги за железопътен превоз на пътници за максимален срок от 5 години, който може да бъде подновен два пъти за не повече от 5 години всеки път.

5. С изключение на разпоредбите на параграф 3 от настоящия член, държава-членка може да допусне, на прозрачна и недискриминационна основа, изключение от прилагането на разпоредбите на настоящия регламент за градски, крайградски или регионални услуги за железопътен превоз на пътници. С цел да се направи разграничение между градски, крайградски или регионални услуги за железопътен превоз на пътници, държавите-членки прилагат определенията, съдържащи се в Директива 91/440/ЕО на Съвета от 29 юли 1991 г. относно развитието на железниците в Общността ⁽³⁾. При прилагането на тези определения държавите-членки използват следните критерии: разстояние, честота на услугата, брой на спирките по разписание, вида на използваната влакова композиция, билетните схеми, динамиката в броя на пътниците между пиковите и непиковите часове, влакови кодове и разписания.

6. За максимален период от 5 години определена държава-членка може да допусне, на прозрачна и недискриминационна основа, изключение от прилагането на разпоредбите на настоящия регламент за определени услуги или пътувания, тъй като значителна част от услугата за железопътен превоз на пътници, включително най-малко една спирка на предвидена в разписанието гара, се извършва извън Общността.

7. Държавите-членки информират Комисията за изключенията, допуснати съгласно параграфи 4, 5 и 6. Комисията предприема подходящи действия, ако такова изключение се счита за несъответстващо на настоящия член. Не по-късно от 3 декември 2014 г. Комисията представя на Европейския парламент и на Съвета доклад относно изключенията, допуснати съгласно параграфи 4, 5 и 6.

⁽²⁾ ОВ L 143, 27.6.1995 г., стр. 70. Директива, последно изменена с Директива 2004/49/ЕО на Европейския парламент и на Съвета (ОВ L 164, 30.4.2004 г., стр. 44).

⁽³⁾ ОВ L 237, 24.8.1991 г., стр. 25. Директива, последно изменена с Директива 2006/103/ЕО (ОВ L 363, 20.12.2006 г., стр. 344).

Член 3

Определения

За целите на настоящия регламент се прилагат следните определения:

1. „железопътно предприятие“ означава железопътно предприятие според определението на член 2 от Директива 2001/14/ЕО ⁽¹⁾, както и всяко друго държавно или частно предприятие, чиято дейност се състои в осигуряване на железопътен превоз на товари и/или пътници, като предприятието е длъжно да осигури топлиелната сила; това включва и предприятия, които осигуряват само топлиелна сила;
2. „превозвач“ означава железопътно предприятие, действащо на договорен принцип, с което пътникът е сключил договор за превоз, или поредица от последователни железопътни предприятия, които носят отговорност по силата на този договор;
3. „заместващ превозвач“ означава железопътно предприятие, което не е сключило договор за превоз с пътника, но на което железопътното предприятие страна по договора е поверило, изцяло или частично, извършването на железопътния превоз;
4. „управител на инфраструктура“ означава орган или предприятие, които отговарят специално за създаването и поддържането на железопътна инфраструктура, или на част от нея, според определението в член 3 от Директива 91/440/ЕИО, което може да включва и управлението на инфраструктурните системи за контрол и безопасност; функциите на управителя на инфраструктурата на определена железопътна мрежа или част от мрежа могат да бъдат предоставени на различни органи или предприятия;
5. „управител на гара“ означава организационно образувание в държава-членка, на което е поверена отговорността за управлението на железопътна гара и което може да бъде и управител на инфраструктурата;
6. „туроператор“ означава организатор или продавач на дребно, които не са железопътно предприятие по смисъла на член 2, точки 2 и 3 от Директива 90/314/ЕИО ⁽²⁾;
7. „продавач на билети“ означава продавач на дребно на железопътни транспортни услуги, сключващ договори за превоз и продаващ билети от името на железопътно предприятие или за собствена сметка;
8. „договор за превоз“ означава възмезден или безвъзмезден договор за превоз между железопътно предприятие или продавач на билети и пътник за предоставяне на една или повече транспортни услуги;
9. „резервация“ означава разрешение, в писмена или в електронна форма, даващо право на превоз при спазване на предварително персонализирани условия за превоз;

⁽¹⁾ Директива 2001/14/ЕО на Европейския парламент и на Съвета от 26 февруари 2001 г. за разпределяне капацитета на железопътната инфраструктура и събиране на такси за ползване на железопътна инфраструктура (ОВ L 75, 15.3.2001 г., стр. 29). Директива, последно изменена с Директива 2004/49/ЕО.

⁽²⁾ Директива на Съвета 90/314/ЕИО от 13 юни 1990 г. относно пакетните туристически пътувания, пакетните туристически ваканции и пакетните туристически обиколки (ОВ L 158, 23.6.1990 г., стр. 59).

10. „директен билет“ означава билет или билети, представляващ(и) договор за превоз за последователни железопътни услуги, предоставян(и) от едно или няколко железопътни предприятия;
11. „вътрешна услуга за железопътен превоз на пътници“ означава услуга за железопътен превоз на пътници, при която не се пресича граница на държава-членка;
12. „закъснение“ означава разликата във времето между часа на пристигане на пътника според публикуваното разписание и часа на неговото действително или очаквано пристигане;
13. „абонаментна карта“ или „сезонен билет“ означава билет за неограничен брой пътувания, който предоставя на титуляря право на железопътно пътуване по определен маршрут или мрежа през определен период от време;
14. „Компютризирана система за информация и резервации за железопътния транспорт (КСИРЖТ)“ означава компютризирана система, съдържаща информация за железопътните услуги, предоставяни от железопътните предприятия; информацията за услугите за превоз на пътници, съхранявана в КСИРЖТ, включва информация относно:
 - а) графици и разписания на услугите за превоз на пътници;
 - б) наличие на места за услугите за превоз на пътници;
 - в) тарифи и специални условия;
 - г) достъпност на влаковете за лица с увреждания и лица с ограничена подвижност;
 - д) механизми, посредством които могат да се правят резервации или да се издават билети или директни билети, доколкото някои или всички тези механизми са на разположение на ползвателите;
15. „лице с увреждания“ или „лице с ограничена подвижност“ означава лице, чиято способност за придвижване при ползване на транспорт е ограничена поради физическо увреждане (сетивно или двигателно, постоянно или временно), умствен недостатък или увреждане, както и поради друга причина за инвалидност, или поради възраст, и чието състояние се нуждае от съответното внимание и от приспособяване на услугите, предоставяни на другите пътници, към неговите специални нужди;
16. „Общи условия за превоз“ означава условията на превозвача под формата на общи условия или тарифи в сила във всяка държава-членка и които, по силата на сключения договор, са станали неразделна част от него;
17. „превозно средство“ означава моторно превозно средство или ремарке, превозвано по повод превоза на пътници.

ГЛАВА II

ДОГОВОР ЗА ПРЕВОЗ, ИНФОРМАЦИЯ И БИЛЕТИ

Член 4

Договор за превоз

При спазване на разпоредбите на настоящата глава, сключването и изпълнението на договор за превоз и предоставянето на информация и билети се урежда от разпоредбите на дял II и дял III от приложение I.

Член 5

Велосипеди

Железопътните предприятия дават възможност на пътниците да превозват велосипеди във влака, евентуално срещу заплащане, ако велосипедите са лесно преносими и това не се отразява неблагоприятно на съответната железопътна услуга, и подвижният железопътен състав позволява това.

Член 6

Недопускане на отказ от задължения и ограничаване

1. Задълженията по отношение на пътниците съгласно настоящия регламент не могат да бъдат ограничавани или отменени, особено чрез клауза за дерогация или ограничителна клауза в договора за превоз.
2. Железопътните предприятия могат да предлагат договорни условия, по-благоприятни за пътниците от тези, предвидени в настоящия регламент.

Член 7

Задължение за предоставяне на информация относно преустановяването на услуги

Железопътните предприятия, или според случая — компетентните органи, отговарящи за договора за обществена услуга за железопътен превоз, оповестяват по подходящ начин и преди тяхното изпълнение решенията за преустановяване на услуги.

Член 8

Информация за пътуването

1. Без да се засягат разпоредбите на член 10, железопътните предприятия и продавачите на билети, предлагаша договори за превоз от името на едно или повече железопътни предприятия, предоставят на пътника, по негова молба, поне информацията, посочена в приложение II, част I, във връзка с пътувания, за които съответното железопътно предприятие предлага договор за превоз. Продавачите на билети, предлагаша договори за превоз за собствена сметка, и туроператорите предоставят такава информация, когато тя е налице.
2. Железопътните предприятия предоставят на пътниците по време на пътуванията най-малко информацията, посочена в приложение II, част II.

3. Информацията, посочена в параграфи 1 и 2, се предоставя в най-подходящия вид. Във връзка с това, особено внимание следва да се отдели на нуждите на лица със слухови и/или зрителни увреждания.

Член 9

Наличие на билети, директни билети и резервации

1. Железопътните предприятия и продавачите на билети предлагат, при наличие на такива, билети, директни билети и резервации.
2. Без да се засягат на разпоредбите на параграф 4, железопътните предприятия разпространяват билети на пътниците посредством поне един от следните пунктове за продажба:
 - a) билетни гишета или автомати;
 - b) телефон, интернет или друга широко разпространена информационна технология;
 - в) във влаковете.
3. Без да се засягат разпоредбите на параграфи 4 и 5, железопътните предприятия разпространяват билети за услуги, предоставяни според договори за обществени услуги посредством поне един от следните пунктове за продажба:
 - a) билетни гишета или автомати;
 - b) във влаковете.
4. Железопътните предприятия предоставят възможност за закупуване на билети за съответната услуга във влака, освен ако тази възможност е ограничена или отказана по съображения, свързани със сигурността или борбата с измамите, или поради изискване за задължителна резервация, както и по разумни търговски съображения.
5. Ако на дадена гара за заминаване няма билетно гише или автомат за продажба на билети, пътниците се информират на гарата:
 - a) за възможността за закупуване на билети по телефона или по интернет, или във влака и за реда на такова закупуване;
 - b) за най-близката железопътна гара или място, където има билетни гишета и/или автомати.

Член 10

Системи за информация за пътуванията и за резервации

1. С оглед предоставянето на информация и издаването на билети, споменати в настоящия регламент, железопътните предприятия и продавачите на билети използват КСИРЖТ, която предстои да бъде създадена посредством процедурите, посочени в настоящия член.

2. За целите на настоящия регламент се прилагат ТСОС, посочени в Директива 2001/16/ЕО.

3. По предложение на Европейската железопътна агенция (ЕЖА) Комисията приема ТСОС на телематични програмни приложения за пътници до 3 декември 2010 г. ТСОС правят възможно предоставянето на информацията, установена в приложение II, и издаването на билети, както се предвижда в настоящия регламент.

4. Железопътните предприятия приспособяват своите КСИРЖТ към изискванията, установени в ТСОС, според план за развитие на системата, заложен в тази ТСОС.

5. При спазване на разпоредбите на Директива 95/46/ЕО железопътните предприятия и продавачи на билети не могат да разкриват лична информация относно отделни резервации на други железопътни предприятия и/или продавачи на билети.

ГЛАВА III

ОТГОВОРНОСТ НА ЖЕЛЕЗОПЪТНИТЕ ПРЕДПРИЯТИЯ ЗА ПЪТНИЦИТЕ И ТЕХНИЯ БАГАЖ

Член 11

Отговорност за пътници и багаж

При спазване на разпоредбите на настоящата глава и без да се засяга приложимото национално право, което предоставя на пътниците допълнителни възможности за обезщетяване на причинените им вреди, отговорността на железопътните предприятия спрямо пътниците и техния багаж се урежда от глави I, III и IV от дял IV, дял VI и дял VII от приложение I.

Член 12

Застраховка

1. Задължението, установено в член 9 от Директива 95/18/ЕО, доколкото е свързано с отговорност спрямо пътниците, се разбира като изискване към железопътното предприятие да бъде подходящо застраховано или да осигури равностоен механизъм за покриване на отговорностите си по настоящия регламент.

2. Комисията представя на Европейския парламент и на Съвета доклад относно определянето на минимална сума за застраховка за железопътните предприятия до 3 декември 2010 г. Ако е уместно, докладът е придружен от подходящи предложения или препоръки по въпроса.

Член 13

Авансови плащания

1. Ако пътник загине или бъде наранен, железопътното предприятие по член 26, параграф 5 от приложение I, незабавно и във всеки случай не по-късно от петнадесет дни след установяването на самоличността на физическото лице, имащо право на обезщетение, извършва авансовите плащания, необходими за посрещането на непосредствените му икономически нужди пропорционално на претърпените вреди.

2. Без да се засягат разпоредбите на параграф 1, авансовото плащане в случай на смърт не може да бъде по-малко от 21 000 EUR на пътник.

3. Авансово плащане не представлява признаване на отговорност и може да се приспадне от сумите, изплатени впоследствие на базата на настоящия регламент, но не подлежи на възстановяване, освен в случаите, при които причинените вреди са резултат от небрежност или вина от страна на пътника или при които лицето, получило авансовото плащане, не е лицето, имащо право на обезщетение.

Член 14

Оспорване на отговорността

Дори железопътното предприятие да оспорва своята отговорност за физическо увреждане на пътника, когото превозва, то полага всички разумни усилия за подпомагане на пътник, търсещ обезщетение за вреди от трети лица.

ГЛАВА IV

ЗАКЪСНЕНИЯ, ПРОПУСНАТИ ВРЪЗКИ И ОТМЕНЯНЕ

Член 15

Отговорност за закъснения, пропуснати връзки и отменяне

При спазване на разпоредбите на настоящата глава отговорността на железопътните предприятия за закъснения, пропуснати връзки и отменяне се урежда от глава II от дял IV от приложение I.

Член 16

Възстановяване на средства и пренасочване

В случаите, в които е основателно да се очаква закъснението при пристигането на крайното местоназначение да превишава 60 минути, пътникът има незабавно правото на избор между:

- а) възстановяване на пълната стойност на билета, при условията при които е била платена, за неосъществената част или части от пътуването и за вече осъществената част или части, ако пътуването е вече ненужно от гледна точка на първоначалния план за пътуване на пътника, придружено, когато това е приложимо, от услуга за връщане до първоначалната отправна точка при първа възможност. Изплащането на възстановената сума се извършва при същите условия като обезщетението, посочено в член 17; или
- б) продължаване или пренасочване, при сравними транспортни условия, до крайното местоназначение при първа възможност; или
- в) продължаване или пренасочване, при сравними транспортни условия, до крайното местоназначение на по-късна, удобна за пътника дата.

Член 17

Обезщетяване на стойността на билета

1. Без да губи правото си на превоз, пътникът може да иска обезщетение за закъснения от железопътното предприятие, ако му предстои закъснение между мястото на тръгване и местоназначението, посочени в билета, за което стойността на билета му не е възстановена съгласно член 16. Минималните обезщетения за закъснения са, както следва:

- a) 25 % от цената на билета за закъснение от 60 до 119 минути;
- b) 50 % от цената на билета за закъснение, равно на или превишавашо 120 минути.

Пътници, които имат абонаментна карта или сезонен билет и срещат чести закъснения или отменяния през периода на тяхната валидност, могат да поискат подходящо обезщетение в съответствие с разпоредбите относно обезщетенията на железопътните предприятия. Тези разпоредби установяват критериите за определяне на закъснение и за изчисляването на обезщетението.

Обезщетението за закъснение се изчислява във връзка с цената, която пътникът е платил в действителност за извършената със закъснение услуга.

Когато договорът за превоз е за двупосочно пътуване, обезщетението за закъснение на отиване или на връщане се изчислява спрямо половината цена, платена за билета. Аналогично цената на извършена със закъснение услуга при каквато и да е друга форма на договор за превоз, който позволява пътуване по няколко последователни отсечки, се изчислява пропорционално на цялостната цена.

При изчисляване на периода на закъснение не се вземат предвид закъснения, за които железопътното предприятие може да докаже, че са станали извън териториите, на които се прилага Договора за създаване на Европейската общност.

2. Обезщетението за стойността на билета се изплаща в рамките на един месец след подаването на молба за обезщетение. Обезщетението може да бъде изплатено във ваучери и/или други услуги, ако договорните условия позволяват гъвкавост (по-специално, що се отнася до срока на валидност и местоназначението). Обезщетението се изплаща в брой по искане на пътника.

3. От обезщетението за стойността на билета не се приспадат финансови разходи като различни такси, разходи за телефон или марки. Железопътните предприятия могат да въведат минимален праг, под който не се изплащат обезщетения. Този праг не може да надвишава 4 EUR.

4. Пътникът няма право на обезщетение, ако е бил информиран за закъснението преди закупуване на билета или ако закъснението, дължащо се на продължаване с друг превоз или пренасочване, е по-малко от 60 минути.

Член 18

Помощ

1. В случай на закъснение при пристигане или заминаване пътниците биват информирани от железопътното предприятие или от управителя на гарата за положението, за очакваното време на заминаване и очакваното време на пристигане, още щом се получи такава информация.

2. В случай на закъснение, което съгласно указаното в параграф 1 надвишава 60 минути, на пътниците се предлагат също така безплатно:

- a) храна и напитки в зависимост от времето на чакане, ако има такива във влака или на гарата, или е възможно да бъдат доставени;
- b) хотел или друг вид настаняване, както и транспорт между гарата и мястото на настаняване, в случаите, при които се налага престой от една или повече нощи или се налага допълнителен престой, където и когато това е физически възможно;
- в) ако влакът е блокиран на релсовия път, транспорт от влака до гарата, до алтернативна отправна точка или до крайното местоназначение на превозната услуга, където и когато това е физически възможно.

3. Ако услуга за железопътен превоз не може да бъде продължена, железопътните предприятия организират във възможно най-кратки срокове алтернативни транспортни услуги за пътниците.

4. По молба на пътника железопътното предприятие удостоверява върху билета, че железопътният превоз е претърпял закъснение или съответно е довел до пропускане на връзката, или е бил отменен.

5. При прилагането на параграфи 1, 2 и 3 експлоатиращото железопътно предприятие обръща специално внимание на нуждите на лицата с увреждания и лицата с ограничена подвижност и на техните придружители.

ГЛАВА V

ЛИЦА С УВРЕЖДАНЯ И ЛИЦА С ОГРАНИЧЕНА ПОДВИЖНОСТ

Член 19

Право на превоз

1. Железопътните предприятия и управителите на гари, с активното участие на представителните организации на лицата с увреждания и лицата с ограничена подвижност, установяват или поддържат недискриминационни правила за достъп до транспорт на лица с увреждания и лица с ограничена подвижност.

2. Резервациите и билетите се предлагат на лицата с увреждания и лицата с ограничена подвижност без надценка. Железопътното предприятие, продавач на билети или туроператор не могат да откажат да направят резервация или да издадат билет на лица с увреждания или лице с ограничена подвижност или да поискат такова лице да бъде придружено от друго лице, освен ако това е строго необходимо, за да се спазят правилата за достъп, посочени в параграф 1.

Член 20

Информация за лица с увреждания и лица с ограничена подвижност

1. При поискване железопътното предприятие, продавачът на билети или туроператорът осигуряват на лицата с ограничена подвижност информация относно достъпността на железопътните превозни услуги и условията за достъп до подвижния състав в съответствие с правилата за достъп, посочени в член 19, параграф 1, както и до различните съоръжения във влака.

2. Когато железопътно предприятие, продавач на билети и/или туроператор прилагат дерогацията, предвидена в член 19, параграф 2, те информират, при поискване, в писмена форма засегнатото лице с увреждания или лице с ограничена подвижност за причините за това в срок от пет работни дни, считано от деня на отказа да направят резервация или да издадат билет, или от налагането на условието за придружител.

Член 21

Достъпност

1. Железопътните предприятия и управителите на гари гарантират, посредством съобразяване с ТСОС за лица с увреждания и лица с ограничена подвижност, че гарите, пероните, подвижният състав и другите съоръжения са достъпни за лица с увреждания и лица с ограничена подвижност.

2. При липса на придружаващ персонал във влака или на гарата железопътните предприятия и управителите на гари полагат разумни усилия да осигурят достъп до железопътно пътуване на лицата с увреждания или лицата с ограничена подвижност.

Член 22

Оказване на помощ на гарата

1. При заминаване, преминаване или пристигане на гара с обслужващ персонал на лице с увреждания или лице с ограничена подвижност, управителят на гарата предоставя безплатна помощ, така че лицето да може да се качи на заминаващ влак или да слезе от пристигащ влак, за които е закупило билет, без да се засягат правилата за достъп, посочени в член 19, параграф 1.

2. Държавите-членки могат да предвидят дерогация от параграф 1 в случая на лица, ползващи транспортни услуги, представляващи предмет на договор за обществена услуга, възложен в съответствие с общностното право, при условие че компетентният орган е предоставил алтернативни възможности или механизми, осигуряващи равностойно или по-високо ниво на транспортни услуги.

3. На гари с недостатъчен обслужващ персонал железопътните предприятия и управителите на гари гарантират, че леснодостъпна информация е показана в съответствие с правилата за достъп, посочени в член 19, параграф 1, относно най-близките гари с обслужващ персонал и непосредствено достъпна помощ за лицата с увреждания и лицата с ограничена подвижност.

Член 23

Оказване на помощ във влака

Без да се засягат правилата за достъп, посочени в член 19, параграф 1, железопътните предприятия предоставят на лица с увреждания и лица с ограничена подвижност безплатна помощ във влака, както и по време на качване и слизане от него.

За целите на настоящия член помощ във влака включва всички разумни усилия за оказване на помощ на лице с увреждания или лице с ограничена подвижност за осигуряване на възможност за достъп до същите услуги във влака както на другите пътници, ако увреждането или ограничената подвижност на лицето не му позволява самостоятелен и безопасен достъп до тези услуги.

Член 24

Условия за предоставяне на помощ

Железопътни предприятия, управители на гари, продавачи на билети и туроператори си сътрудничат в предоставянето на помощ на лица с увреждания и лица с ограничена подвижност съгласно членове 22 и 23 в съответствие със следните условия:

- a) помощ се предоставя, при условие че железопътното предприятие, управителят на гара, продавачът на билети или туроператорът, от който е закупен билета, е уведомен за нуждите на лицето от такава помощ поне 48 часа преди да възникне нуждата от помощ. В случай че билетът позволява многократни пътувания, достатъчно е да се изпрати едно уведомление, при условие че се предостави съответната информация относно времето на следващите пътувания;
- b) железопътните предприятия, управителите на гари, продавачите на билети и туроператорите взимат всички необходими мерки уведомленията да бъдат получени;
- в) ако не е извършено уведомление в съответствие с буква а), железопътното предприятие и управителят на гара полагат всички необходими усилия за оказване на помощ, така че лицето с увреждания или лицето с ограничена подвижност да може да пътува;

- г) без да се засягат правомощията на други образувания по отношение на зони, разположени извън помещенията на железопътната гара, управителят на гарата или друго оправомощено лице обозначава точките, във и извън гарата, в които лица с ограничена подвижност могат да обявят пристигането си на железопътната гара и, при нужда, да потърсят помощ;
- д) помощ се предоставя, при условие че лицето с увреждания или лицето с ограничена подвижност се яви на означеното място по време, указано от железопътното предприятие или управителя на гарата, предоставящи такава помощ. Всяко указано време е не повече от 60 минути преди обявеното време за заминаване или времето, в което всички пътници са поканени за регистрация. Ако не е посочено времето, в което лицето с увреждания или лицето с ограничена подвижност да се яви на означеното място, то се явява на означеното място най-малко 30 минути преди обявеното време за заминаване или времето, в което всички пътници са поканени за регистрация.

Член 25

Обезщетение във връзка с оборудване за придвижване или друго специфично оборудване

Ако железопътното предприятие носи отговорност за пълната или частична загуба или повреда на оборудване за придвижване или друго специфично оборудване, използвано от лице с увреждания или лице с ограничена подвижност, не се предвижда финансова граница.

ГЛАВА VI

СИГУРНОСТ, ЖАЛБИ И КАЧЕСТВО НА УСЛУГИТЕ

Член 26

Лична сигурност на пътниците

След съгласуване с публичните власти, железопътните предприятия, управителите на инфраструктури и управителите на гари вземат необходимите мерки в областта, за която отговарят, и ги приспособяват към нивото на сигурност, определено от публичните власти за обезпечаване на личната сигурност на пътниците в железопътните гари и във влаковете и за управление на рисковете. Те си сътрудничат и обменят информация относно най-добрите практики за предотвратяване на действия, които могат да понижат нивото на сигурност.

Член 27

Жалби

1. Железопътните предприятия създават механизъм за разглеждане на жалбите относно правата и задълженията, обхванати в настоящия регламент. Железопътното предприятие разгласява широко сред пътниците данните за контакт и работния(те) си език(ци).

2. Пътниците могат да подадат жалба до всяко участващо железопътно предприятие. В срок от един месец адресатът на жалбата дава мотивиран отговор или, в оправдани случаи, информира пътника до коя дата в рамките на период до три месеца от датата на подаването на жалбата може да се очаква отговор.

3. В годишния си доклад, посочен в член 28, железопътното предприятие публикува броя и видовете получени жалби, обработени жалби и времето за отговор, както и мерките, взети за подобряване на положението.

Член 28

Стандарти за качество на услугите

1. Железопътните предприятия определят стандарти за качество и въвеждат система за управление на качеството с оглед поддържане качеството на услугите. Стандартите за качество на услугите трябва да обхванат най-малко областите, изброени в приложение III.

2. Железопътните предприятия сами следят за изпълнението на тези стандарти за качество. Железопътните предприятия публикуват ежегодно доклад относно качеството на предоставяните от тях услугите заедно с годишния си доклад. Докладите относно качеството на услугите се публикуват и на интернет страницата на железопътното предприятие. Освен това тези доклади се публикуват и на интернет страницата на ЕЖА.

ГЛАВА VII

ИНФОРМАЦИЯ И КОНТРОЛ ПО ПРИЛАГАНЕ

Член 29

Информирание на пътниците за техните права

1. При продажба на билети за пътувания с железниците железопътните предприятия, управителите на гари и туроператорите информират пътниците за техните права и задължения съгласно настоящия регламент. С оглед спазването на изискването за предоставяне на информация железопътните предприятия, управителите на гари и туроператорите могат да използват обобщение на разпоредбите на настоящия регламент, подготвено и предоставено им от Комисията на всички официални езици на институциите на Европейския съюз.

2. Железопътните предприятия, управителите на гари и туроператорите информират пътниците по подходящ начин, на гарата или във влака, за данните за контакт с органа или органите, определени от държавите-членки по реда на член 30.

Член 30

Контрол по прилагането

1. Всяка държава-членка назначава орган или органи, отговорен(ни) за контрола по прилагането на настоящия регламент. Всеки орган предприема необходимите мерки за осигуряване зачитането на правата на пътниците.

По отношение на организацията си, решенията за финансиране, правната си структура и вземането на решения, всеки орган е независим от управителите на инфраструктури, таксуващите органи, разпределящите органи и от железопътните предприятия.

Държавите-членки информират Комисията относно органа или органите, определени по реда на настоящия параграф, и неговите или техните съответни отговорности.

2. Всеки пътник може да подаде жалба пред съответния орган, посочен в параграф 1, или на всеки друг подходящ орган, назначен от държавата-членка, относно твърдяни нарушения на настоящия регламент.

Член 31

Сътрудничество между органите за контрол по прилагането

Органите за контрол по прилагането, посочени в член 30, обменят информация помежду си относно своята работа и принципите и практиката на вземане на решения с цел съгласуване на принципите им за вземане на решения в цялата Общност. Комисията ги подкрепя в тази им дейност.

ГЛАВА VIII

ЗАКЛЮЧИТЕЛНИ РАЗПОРЕДБИ

Член 32

Санкции

Държавите-членки предвиждат правила за санкциите, приложими при нарушения на разпоредбите на настоящия регламент, и взимат всички необходими мерки, за да гарантират тяхното прилагане. Предвидените санкции са ефективни, съразмерни и възпиращи. Държавите-членки съобщават тези правила и мерки на Комисията до 3 юни 2010 г. и незабавно нотифицират всяко следващо изменение, свързано с тях.

Член 33

Приложения

Мерките, предназначени да изменят несъществени елементи от настоящия регламент чрез изменение на приложенията, с изключение на приложение I, се приемат съгласно процедурата по регулиране с контрол, посочена в член 35, параграф 2.

Настоящият регламент е задължителен в своята цялост и се прилага пряко във всички държави-членки.

Съставено в Страсбург на 23 октомври 2007 година.

За Европейския парламент
Председател
H.-G. RÖTTERING

Член 34

Разпоредби за изменение

1. Мерките, предназначени да изменят несъществени елементи от настоящия регламент чрез допълването му, необходими за прилагане на членове 2, 10 и 12, се приемат в съответствие с процедурата по регулиране с контрол, посочена в член 35, параграф 2.

2. Мерките, предназначени да изменят несъществени елементи от настоящия регламент чрез адаптиране на сумите, посочени в него, освен указанията в приложение I, с оглед на инфлацията се приемат съгласно процедурата по регулиране с контрол, посочена в член 35, параграф 2.

Член 35

Процедура на комитета

1. Комисията се подпомага от комитета, създаден съгласно член 11а от Директива 91/440/ЕИО.

2. При позоваване на настоящия параграф се прилагат член 5а, параграфи 1—4 и член 7 от Решение 1999/468/ЕО, като се вземат предвид разпоредбите на член 8 от него.

Член 36

Доклад

Комисията докладва на Европейския парламент и на Съвета относно прилагането и резултатите от настоящия регламент до 3 декември 2012 г., и по-специално що се отнася до стандартите за качеството на услугите.

Докладът се основава на информация, която се предоставя съгласно настоящия регламент и член 10б от Директива 91/440/ЕИО. При нужда докладът се придружава от подходящи предложения.

Член 37

Влизане в сила

Настоящият регламент влиза в сила 24 месеца след датата на неговото публикуване в *Официален вестник на Европейския съюз*.

За Съвета
Председател
M. LOBO ANTUNES

ПРИЛОЖЕНИЕ I

Извлечение от Единните правила относно Договора за международен железопътен превоз на пътници и багаж (CIV)

Допълнение А

към Конвенцията за международни железопътни превози (COTIF) от 9 май 1980 г., изменено с Протокола за изменение на Конвенцията за международен железопътен превоз от 3 юни 1999 г.

ДЯЛ II

СКЛЮЧВАНЕ И ИЗПЪЛНЕНИЕ НА ДОГОВОРА ЗА ПРЕВОЗ

Член 6

Договор за превоз

1. С договора за превоз превозвачът се задължава да превози пътника, както и при нужда — багаж и транспортни средства, до местоназначението и да достави багажа и транспортните средства на местоназначението.
2. Договорът за превоз трябва да бъде установен с един или повече документи за превоз, връчени на пътника. Въпреки това, без да се нарушават разпоредбите на член 9, липсата, нередовността или изгубването на документа за превоз не засяга нито съществуването, нито валидността на договора, който остава подчинен на настоящите единни правила.
3. Документът за превоз удостоверява до доказване на противното сключването и съдържанието на договора за превоз.

Член 7

Документ за превоз

1. Общите условия на превоз определят формата и съдържанието на документите за превоз, както и езика и азбуката, на които те трябва да бъдат напечатани и попълнени.
2. В документа за превоз трябва да бъдат вписани най-малко:
 - а) превозвачът или превозвачите;
 - б) указанието, че превозът е подчинен независимо от всякаква противоположна клауза на настоящите единни правила; това може да бъде направено с означението CIV;
 - в) всяко друго указание, необходимо за доказване на сключването и съдържанието на договора за превоз и позволяващо на пътника да предяви правата, които произтичат от този договор.
3. Пътникът трябва да се увери при получаването на документа за превоз, че той е съставен съобразно неговите указания.
4. Документът за превоз може да бъде преотстъпван, ако не е поименен и ако пътуването не е започнало.
5. Документът за превоз може да бъде съставен под формата на електронно регистриране на данни, позволяващо преобразуването им в четими писмени знаци. Методите, използвани за регистрирането и обработката на данните, трябва да бъдат равностойни от функционална гледна точка, конкретно по отношение на доказателствената сила на документа за превоз, представяван от тези данни.

Член 8

Плащане и възстановяване на превозната цена

1. Освен при противоположно споразумение между пътника и превозвача превозната цена се заплаща предварително.
2. Общите условия на превоз определят при какви условия се прилага възстановяване на превозната цена.

Член 9

Право на превоз. Отстраняване от превоз

1. От началото на пътуването пътникът трябва да бъде снабден с валиден документ за превоз, който да представи при проверка на документите за превоз. Общите условия на превоз могат да предвиждат:
 - а) че пътник, който не представи валиден документ за превоз, освен превозната цена трябва да заплати допълнителна такса;
 - б) че пътник, който откаже да заплати незабавно превозната цена или допълнителната такса, може да бъде изключен от превоза;
 - в) дали и при какви условия се прилага възстановяване на допълнителната такса.
2. Общите условия на превоз могат да предвиждат, че от превоза се изключват или от превоза могат да бъдат изключени по време на пътуването пътниците, които:
 - а) представляват опасност за сигурността и доброто функциониране на железницата или за сигурността на другите пътници,
 - б) смущават по недопустим начин другите пътници,

и че тези лица нямат право на възстановяване нито на превозната цена, нито на цената, която са заплатили за превоза на багажите си.

Член 10

Изпълняване на административните формалности

Пътникът трябва да се съобразява с формалностите, изисквани от митниците или от други административни органи.

Член 11

Отменяне и закъснение на влак. Изпусната връзка

Превозачът трябва да удостовери при нужда върху документа за превоз, че влакът е бил отменен или връзката изпусната.

ДЯЛ III

ПРЕВОЗ НА РЪЧЕН БАГАЖ, ЖИВОТНИ, БАГАЖ И ТРАНСПОРТНИ СРЕДСТВА

Глава I

Обичайни разпоредби

Член 12

Допускани предмети и животни

1. Пътникът може да вземе със себе си леснопреносими предмети (ръчен багаж), както и живи животни в съответствие с Общите условия на превоз. От друга страна, пътникът може да вземе със себе си обемисти предмети в съответствие с особените разпоредби, съдържащи се в Общите условия на превоз. От превоза се изключват предмети и животни, които поради естеството си могат да пречат или да създават неудобство на пътниците или да причиняват вреда.
2. Пътникът може да изпраща като багажни пратки предмети и животни в съответствие с Общите условия на превоз.
3. Превозачът може да допуска превоз на транспортни средства във връзка с превоз на пътници в съответствие с особените разпоредби, съдържащи се в Общите условия на превоз.
4. Превозът на опасни товари под формата на ръчен багаж или багажни пратки, както и във или върху транспортни средства, които съгласно този дял се превозват по релсов път, трябва да съответства на Правилника за международен железопътен превоз на опасни товари (RID).

Член 13

Проверка

1. В случай на сериозно предположение за нарушаване на условията за превоз превозвачът има право да провери дали превозваните предмети (ръчен багаж, багажни пратки, транспортни средства, включително техният товар) и животни отговарят на условията за превоз, ако законите и правните норми на държавата, в която следва да се извърши проверката, не го забраняват. Пътникът трябва да бъде поканен да присъства на проверката. Ако той не се яви или ако не може да бъде намерен, превозвачът трябва да се позове на двама независими свидетели.
2. Ако се установи, че условията за превоз не са били спазени, превозвачът може да изиска от пътника да заплати разностите, произтичащи от проверката.

Член 14

Изпълняване на административните формалности

Пътникът трябва да се съобразява с формалностите, изисквани от митниците или от други административни органи при превозването във връзка с неговия превоз на предмети (ръчен багаж, багаж, транспортни средства, включително техният товар) и животни. Той трябва да присъства на прегледа на тези предмети, освен при изключение, предвидено от законите и правните норми на всяка държава.

Глава II

Ръчен багаж и животни

Член 15

Наблюдение

Наблюдението на ръчния багаж и животните, които взема със себе си, е в тежест на пътника.

Глава III

Багаж

Член 16

Изпращане на багажа

1. Договорните задължения, свързани с отправянето на багажа, трябва да бъдат установени с багажна разписка, връчена на пътника.
2. Без да се нарушават разпоредбите на член 22, липсата, нередовността или изгубването на багажната разписка не засяга нито съществуването, нито валидността на споразуменията относно отправянето на багажа, които остават подчинени на настоящите единни правила.
3. Багажната разписка удостоверява, до доказване на противното, регистрирането на багажа и условията за неговия превоз.
4. До доказване на противното се предполага, че при приемането за превоз от превозвача багажът е бил в добро видимо състояние и че броят и масата на колетите са съответствали на данните, вписани в багажната разписка.

Член 17

Багажна разписка

1. Формата и съдържанието на багажната разписка, както и езикът и азбуката, на които тя трябва да бъде напечатана и попълнена, се определят от Общите условия на превоз. Член 7, параграф 5 се прилага по аналогия.
2. В багажната разписка трябва да бъдат вписани най-малко:
 - а) превозвачът или превозвачите;
 - б) указанието, че превозът е подчинен независимо от всякаква противоположна клауза на настоящите единни правила; това може да бъде направено с означението CIV;

- в) всяко друго указание, необходимо за доказване на договорните задължения по отправянето на багажа и позволяващо на пътника да предяви правата, които произтичат от договора за превоз.
3. Пътникът трябва да се увери при получаването на багажната разписка, че тя е издадена съгласно неговите указания.

Член 18

Регистриране и превоз

1. Освен при изключение, предвидено в Общите условия на превоз, регистрирането на багажа става само срещу представяне на документ за превоз, валиден най-малко до местоназначението на багажа. Извън това регистрирането се извършва в съответствие с разпоредбите, действащи на мястото на изпращане.
2. Ако Общите условия на превоз предвиждат, че багажът може да бъде допуснат за превоз без представяне на документ за превоз, разпоредбите на настоящите единни правила, определящи правата и задълженията на пътника по отношение на неговия багаж, се прилагат по аналогия за изпращача на багаж.
3. Превозвачът може да отправи багажа с друг влак или друго превозно средство и по различен маршрут спрямо тези, които ползва пътникът.

Член 19

Заплащане на цената за превоз на багажа

Освен при противоположно споразумение между пътника и превозвача цената за превоз на багажа се заплаща при регистрирането.

Член 20

Маркиране на багажа

Пътникът трябва да укаже върху всеки колет на добре видимо място и по достатъчно точен и ясен начин:

- а) своето име и своя адрес;
- б) местоназначението.

Член 21

Право на разпореждане с багажа

1. Ако обстоятелствата го позволяват и митническите или на други административни органи разпоредби не се противопоставят, пътникът може да поиска връщане на багажа на мястото на изпращане срещу предаване на багажната разписка и, когато това е предвидено в Общите условия на превоз — срещу представяне на документа за превоз.
2. Общите условия на превоз могат да предвиждат други разпоредби относно правото на разпореждане с багажа, и по-специално изменения на местоназначението и евентуалните финансови последици, които пътникът следва да понесе.

Член 22

Доставяне

1. Доставянето на багажа става срещу предаване на багажната разписка и при нужда — срещу заплащане на разносните, които обременяват пратката.

Превозвачът има правото, без да е задължен, да провери дали предявителят на разписката е в качество да получи доставката.

2. Към доставяне на багажа на предявителя на багажната разписка се приравняват, когато са извършени съобразно разпоредбите, действащи на местоназначението:
- а) предаването на багажа на митническите или бариерните органи в техните експедиционни помещения или в техните складове, когато те не са под наблюдението на превозвача;
- б) поверяването на живите животни на трето лице.

3. Предявителят на багажната разписка може да поиска доставяне на багажа на местоназначението веднага след изтичане на договореното време, както и при нужда времето, необходимо за извършваните от митническите или други административни органи операции.
4. При непредаване на багажната разписка превозвачът е задължен да достави багажа само на онзи, който представи доказателство за правото си; ако това доказателство изглежда недостатъчно, превозвачът може да изиска гаранция.
5. Багажът се доставя на местоназначението, за което е бил регистриран.
6. Предявителят на багажната разписка, на когото багажът не е доставен, може да изиска удостоверяване в багажната разписка на деня и часа, в които е поискал доставянето в съответствие с параграф 3.
7. Правоимащият може да откаже да получи багажа, ако превозвачът не изпълни искането му да пристъпи към проверка на багажа с оглед установяването на посочена вреда.
8. Извън това доставянето на багажа се извършва съгласно разпоредбите, действащи на местоназначението.

Глава IV

Транспортни средства

Член 23

Условия за превоз

Особените разпоредби за превоз на транспортни средства, съдържащи се в Общите условия на превоз, определят конкретно условията на допускане за превоз, регистриране, натоварване и превоз, разтоварване и доставяне, както и задълженията на пътника.

Член 24

Товарно писмо

1. Договорните задължения по превоза на транспортни средства трябва да бъдат установени с товарно писмо, връчено на пътника. Товарното писмо може да бъде включено в документа за превоз на пътника.
2. Формата и съдържанието на товарното писмо, както и езикът и азбуката, на които то трябва да бъде напечатано и попълнено, се определят от особените разпоредби за превоз на транспортни средства, съдържащи се в Общите условия на превоз. Член 7, параграф 5 се прилага по аналогия.
3. В товарното писмо трябва да бъдат вписани най-малко:
 - а) превозвачът или превозвачите;
 - б) указанието, че превозът е подчинен независимо от всякаква противоположна клауза на настоящите единни правила; това може да бъде направено с означението CIV;
 - в) всяко друго указание, необходимо за доказване на договорните задължения по превозите на транспортни средства и позволяващо на пътника да предяви правата, които произтичат от договора за превоз.
4. Пътникът трябва да се увери при получаването на товарното писмо, че то е издадено съгласно неговите указания.

Член 25

Приложими разпоредби

Извън разпоредбите на тази глава разпоредбите на глава III относно превоза на багаж се прилагат към транспортните средства.

ДЯЛ IV

ОТГОВОРНОСТ НА ПРЕВОЗВАЧА

Глава I

Отговорност в случай на смърт или на наранявания на пътници

Член 26

Основание за отговорността

1. Превозвачът е отговорен за вредата, произтичаща от смъртта, от нараняванията или от всяко друго увреждане на физическата или психическата цялост на пътника, причинено от произшествие във връзка с железопътната експлоатация, настъпило, докато пътникът пребивава в железопътните превозни средства, докато влиза в тях или излиза от тях, независимо от използваната железопътна инфраструктура.
2. Превозвачът е освободен от тази отговорност:
 - а) ако произшествието е предизвикано от външни по отношение на железопътната експлоатация обстоятелства, които превозвачът въпреки усилията, проявено според особеностите на случая, не е можел да избегне и чиито последици не е можел да предотврати;
 - б) доколкото произшествието се дължи на грешка на пътника;
 - в) ако произшествието се дължи на поведението на трето лице, което превозвачът въпреки усилията, проявено според особеностите на случая, не е можел да избегне и чиито последици не е можел да предотврати; друго предприятие, използвано същата железопътна инфраструктура, не се смята за трето лице; правото на обратен иск не се накрънява.
3. Ако произшествието се дължи на поведението на трето лице и ако въпреки това превозвачът не е напълно освободен от своята отговорност в съответствие с параграф 2, буква в), той отговаря само в границите на настоящите единни правила и без да се накрънява правото му на евентуален обратен иск срещу третото лице.
4. Разпоредбите на настоящите единни правила не засягат отговорността, която може да тежи на превозвача за случаи, непредвидени в параграф 1.
5. Когато превоз, съставляващ предмета на един-единствен договор за превоз, се осъществява от последователни превозвачи, в случай на смърт и на наранявания на пътници е отговорен превозвачът, задължен съгласно договора за превоз да предостави транспортната услуга, по време на която е настъпило произшествието. Ако тази услуга не е била предоставена от превозвача, а от превозвач подизпълнител, двамата превозвачи са отговорни солидарно в съответствие с настоящите единни правила.

Член 27

Обезщетяване за вреди и загуби в случай на смърт

1. В случай на смърт на пътник обезщетението за вреди и загуби включва:
 - а) необходимите разноски вследствие на смъртта, конкретно разноските по превоза на тялото и погребението;
 - б) ако смъртта не е настъпила незабавно, обезщетението за вреди и загуби, предвидено в член 28.
2. Ако поради смъртта на пътника лица, към които той по закон е имал или е щял да има в бъдеще задължение за издръжка, са лишени от издръжката си, има основание те да бъдат обезщетени за тази загуба. Искът за обезщетяване за вреди и загуби на лицата, чиято издръжка пътникът е поемал, без да е задължен за това по закон, остава подчинен на националното право.

Член 28

Обезщетяване за вреди и загуби в случай на наранявания

В случай на наранявания или на всякакво друго увреждане на физическата или психическата цялост на пътника обезщетението за вреди и загуби включва:

- а) необходимите разноски, конкретно за лечение и превоз;
- б) възстановяване на вредата, причинена било поради пълната или частичната нетрудоспособност, било поради нарастването на нуждите.

Член 29

Обезщетение за други телесни повреди

Националното право определя дали и в каква степен превозвачът трябва да заплати обезщетение за други телесни повреди извън предвидените в членове 27 и 28.

Член 30

Форма и размер на обезщетението при смърт и наранявания

1. Обезщетението за вреди и загуби, предвидено в член 27, параграф 2 и в член 28, буква б), трябва да се издължи под формата на еднократно изплатена сума. Ако националното право обаче позволява изплащане на рента, то се издължава под тази форма, когато пострадалият пътник или правоимащите, посочени в член 27, параграф 2, поискат това.

2. Размерът на обезщетението, което следва да се заплати в съответствие с параграф 1, се определя според националното право. За прилагането на настоящите единни правила обаче се определя максимална граница от 175 000 разчетни единици за всеки пътник в еднократно изплатена сума или в годишна рента, съответстваща на тази сума, в случай че националното право предвижда максимална граница в по-нисък размер.

Член 31

Други превозни средства

1. Извън параграф 2 разпоредбите за отговорността в случай на смърт и на наранявания на пътници не се прилагат по отношение на вредите, възникнали при превоз, който в съответствие с договора за превоз не е бил железопътен превоз.

2. Когато железопътните превозни средства обаче се превозват с ферибот, разпоредбите за отговорността в случай на смърт и на наранявания на пътници се прилагат по отношение на вредите, посочени в член 26, параграф 1 и член 33, параграф 1, причинени от произшествие във връзка с железопътната експлоатация, настъпило, докато пътникът пребивава в упоменатото железопътно превозно средство, докато влиза в него или излиза от него.

3. Когато поради извънредни обстоятелства железопътната експлоатация е временно прекъсната и пътниците се превозват с друго превозно средство, превозвачът е отговорен в съответствие с настоящите единни правила.

Глава II

Отговорност за неспазване на разписанието

Член 32

Отговорност при отменяне на влак, закъснение или изпуснатата връзка

1. Превозвачът е отговорен пред пътника за вредата, произтичаща от това, че поради отменяне на влак, закъснение или изпускане на връзка пътуването не може да продължи същия ден или че неговото продължаване не е разумно изискуемо същия ден при дадените обстоятелства. Обезщетението за вреди и загуби включва разумните разноски по настаниване, както и разумните разноски, свързани с уведомяването на лицата, очакващи пътника.

2. Превозвачът е освободен от тази отговорност, когато отменянето на влак, закъснението или изпускането на връзка се дължат на една от следните причини:

а) външни по отношение на железопътната експлоатация обстоятелства, които превозвачът въпреки усилието, проявено според особеностите на случая, не е можел да избегне и чиито последици не е можел да предотврати;

б) грешка на пътника; или

в) поведението на трето лице, което превозвачът въпреки усилието, проявено според особеностите на случая, не е можел да избегне и чиито последици не е можел да предотврати; друго предприятие, използвашо същата железопътна инфраструктура, не се смята за трето лице; правото на обратен иск не се накрънява.

3. Националното право определя дали и в каква степен превозвачът трябва да заплати обезщетение за вреди, различни от вредите, предвидени в параграф 1. Тази разпоредба не засяга разпоредбите на член 44.

Глава III

Отговорност за ръчния багаж, животните, багажа и превозните средства

РАЗДЕЛ 1

Ръчен багаж и животни

Член 33

Отговорност

1. В случай на смърт и на наранявания на пътници превозвачът е отговорен също за вредата, произтичаща от пълното или частичното изгубване или от повреждането на предметите, които пътникът е имал или върху себе си, или със себе си като ръчен багаж; това важи също за животните, които пътникът е взел със себе си. Член 26 се прилага по аналогия.
2. От друга страна, превозвачът е отговорен за вредата, произтичаща от пълното или частичното изгубване или от повреждането на предметите, ръчния багаж или животните, чието наблюдение е задължение на пътника съгласно член 15, само ако тази вреда се дължи на грешка на превозвача. Другите членове от дял IV, с изключение на член 51, и от дял VI не са приложими в този случай.

Член 34

Ограничаване на обезщетенията за вреди и загуби при изгубване или повреждане на предмети

Когато превозвачът е отговорен в съответствие с член 33, параграф 1, той трябва да възстанови вредата в размер до 1 400 разчетни единици за всеки пътник.

Член 35

Освобождаване от отговорност

Превозвачът не е отговорен пред пътника за вредата, произтичаща от несъобразяване на пътника с митническите или на други административни органи разпоредби.

РАЗДЕЛ 2

Багаж

Член 36

Основание за отговорността

1. Превозвачът е отговорен за вредата, произтичаща от пълното или частичното изгубване и от повреждането на багажа, възникнало от приемането на багажа за превоз до доставянето, както и от забавянето на доставянето.
2. Превозвачът е освободен от тази отговорност, доколкото изгубването, повреждането или забавянето на доставянето се дължат на грешка на пътника, на нареждане на последния, непроизтичащо от грешка на превозвача, на недостатък, присъщ на багажа, или на обстоятелства, които превозвачът не е можел да избегне и чиито последици не е можел да предотврати.
3. Превозвачът е освободен от тази отговорност, доколкото изгубването или повреждането произтича от специфичните рискове, присъщи на един или повече от следните фактори:
 - а) липса или неизправност на опаковката;
 - б) особено естество на багажа;
 - в) изпращане под формата на багажни пратки на предмети, изключени от превоза.

Член 37

Доказателствена тежест

1. В тежест на превозвача е да докаже, че изгубването, повреждането или закъснението при доставянето се дължи на един от факторите, предвидени в член 36, параграф 2.

2. Когато превозвачът установи, че изгубването или повреждането е могло да произтече предвид конкретните обстоятелства от един или повече от специфичните рискове, предвидени в член 36, параграф 3, съществува презумпцията, че то произтича именно от тях. Правоимащият обаче запазва правото да докаже, че вредата не се дължи изцяло или отчасти на един от тези рискове.

Член 38

Последователни превозвачи

Когато превоз, съставляващ предмета на един-единствен договор за превоз, се осъществява от няколко последователни превозвачи, всеки превозвач, който приема за превоз багажа с багажната разписка или транспортното средство с товарното писмо, участва по отношение на отправянето на багажа или превоза на транспортните средства в договора за превоз съгласно клаузите в багажната разписка или в товарното писмо и поема задълженията, които произтичат от него. В този случай всеки превозвач е отговорен за изпълнението на превоза по целия маршрут до доставянето.

Член 39

Превозвач подизпълнител

1. Когато превозвачът е поверил изцяло или отчасти изпълнението на превоза на превозвач подизпълнител, било в упражняване на право, което му е признато в договора за превоз, или не, превозвачът остава въпреки това отговорен за превоза в цялост.
2. Всички разпоредби на настоящите единни правила, регламентиращи отговорността на превозвача, се прилагат също към отговорността на превозвача подизпълнител за извършения от него превоз. Членове 48 и 52 се прилагат, когато е предявен иск срещу служителите и всички други лица, към чиито услуги превозвачът подизпълнител прибегва за изпълнението на превоза.
3. Когато със специфично споразумение превозвачът поема задължения, които не му тежат по силата на настоящите единни правила, или се отказва от права, които му се дават от тези единни правила, това споразумение е без правни последици за превозвача подизпълнител, ако той не го е приел изрично и писмено. Независимо дали превозвачът подизпълнител го е приел или не, превозвачът остава обвързан със задълженията или отказите, които произтичат от това специфично споразумение.
4. Ако и доколкото превозвачът и превозвачът подизпълнител са отговорни, тяхната отговорност е солидарна.
5. Общият размер на обезщетението, дължимо от превозвача, превозвача подизпълнител, както и от техните служители и другите лица, към чиито услуги те прибегват за изпълнението на превоза, не надхвърля границите, предвидени в настоящите единни правила.
6. Разпоредбите на този член не засягат правата на обратни иски, които могат да съществуват между превозвача и превозвача подизпълнител.

Член 40

Презумпция за изгубване

1. Правоимащият може, без да е необходимо да представя други доказателства, да смята един колет за изгубен, ако той не му е бил предаден или поставен на негово разположение в срок от четиринайсет дни след искането за доставяне, предявено в съответствие с член 22, параграф 3.
2. Когато колет, смятан за изгубен, бъде намерен в течение на годината, която следва искането за доставяне, превозвачът трябва да уведоми правоимащия, ако неговият адрес е известен или може да бъде открит.
3. В срок от трийсет дни след получаване на уведомлението, посочено в параграф 2, правоимащият може да изиска колетът да му бъде предаден. В този случай той трябва да заплати разноските по превоза на колета от мястото на изпращане до мястото, където се извършва предаването, и да възстанови полученото обезщетение след приспадане, ако има основание, на разноските, включени в това обезщетение. Той обаче запазва правата си на обезщетение за закъснение при доставянето, предвидени в член 43.
4. Ако намереният колет не бъде поискан в срока, предвиден в параграф 3, или ако колетът бъде намерен повече от една година след искането за доставяне, превозвачът се разпорежда с него съобразно законите и нормите, действащи на мястото, където се намира колетът.

Член 41

Обезщетение при изгубване

1. При пълно или частично изгубване на багажа превозвачът трябва да заплати извън всякакви други обезщетения за вреди и загуби:
 - а) ако размерът на вредата е доказан — обезщетение, равностойно на този размер, без при това то да надхвърля 80 разчетни единици на липсващ килограм брутна маса или 1 200 разчетни единици на колет;
 - б) ако размерът на вредата не е доказан — твърдо обезщетение от 20 разчетни единици на липсващ килограм брутна маса или 300 разчетни единици на колет.

Формата на обезщетяване на липсващ килограм или на колет се определя от Общите условия на превоз.

2. Превозвачът трябва да възстанови освен това цената за превоза на багажа и другите суми, изразходвани по превоза на изгубения колет, както и вече издължените мита и акцизи.

Член 42

Обезщетение при повреждане

1. В случай на повреждане на багажа превозвачът трябва да заплати извън всякакви други обезщетения за вреди и загуби обезщетение, равностойно на обезценяването на багажа.
2. Обезщетението не надхвърля:
 - а) ако целият багаж е обезценен поради повреждането — размера, който би достигнало при пълно изгубване;
 - б) ако само част от багажа е обезценена поради повреждането — размера, който би достигнало при изгубване на обезценената част.

Член 43

Обезщетение при забавяне на доставянето

1. При забавяне на доставянето на багажа превозвачът трябва да заплати на неделен период от двайсет и четири часа, считано от предявяването на искане за доставяне, но най-много за четиринайсет дни:
 - а) ако правоимащият докаже, че дадена вреда, включително повреждане, произтича от това — обезщетение, равностойно на размера на вредата, до максимум 0,80 разчетни единици на килограм брутна маса от багажа или 14 разчетни единици на колет, доставен със закъснение;
 - б) ако правоимащият не докаже, че вредата произтича от това — твърдо обезщетение от 0,14 разчетни единици на килограм брутна маса от багажа или 2,80 разчетни единици на колет, доставен със закъснение.

Формата на обезщетяване на килограм или на колет се определя от Общите условия на превоз.

2. В случай на пълно изгубване на багажа обезщетението, предвидено в параграф 1, не се натрупва с обезщетението, предвидено в член 41.
3. В случай на частично изгубване на багажа обезщетението, предвидено в параграф 1, се плаща за неизгубената част.
4. В случай на повреждане на багажа, което не произтича от забавяне на доставянето, обезщетението, предвидено в параграф 1, се натрупва, ако има основание, с обезщетението, предвидено в член 42.
5. В никой случай натрупването на обезщетението, предвидено в параграф 1, с обезщетенията, предвидени в членове 41 и 42, не дава основание за заплащане на обезщетение, надхвърлящо обезщетението, дължимо при пълно изгубване на багажа.

РАЗДЕЛ 3

Транспортни средства

Член 44

Обезщетение при забавяне

1. При забавяне на натоварването по причина, отдавана на превозвача, или при забавяне на доставянето на транспортно средство превозвачът трябва да заплати, ако правоимащият докаже, че дадена вреда е произлязла от това, обезщетение, чийто размер не надхвърля цената на превоза.
2. Ако при забавяне на натоварването по причина, отдавана на превозвача, правоимащият се откаже от договора за превоз, цената за превоза се възстановява на правоимащия. Ако правоимащият докаже, че от това забавяне е произтекла вреда, той може да поиска също обезщетение, чийто размер не надхвърля цената на превоза.

Член 45

Обезщетение при изгубване

В случай на пълно или частично изгубване на транспортно средство обезщетението, което следва да се заплати на правоимащия за доказана вреда, се изчислява съобразно обичайната стойност на транспортното средство. Обезщетението не надхвърля 8 000 разчетни единици. Ремарке със или без товар се смята за самостоятелно транспортно средство.

Член 46

Отговорност за други предмети

1. По отношение на предмети, оставени в транспортното средство или намиращи се в багажниците (например багажник посочени багажник за ски), закрепени здраво за транспортното средство, превозвачът е отговорен само за вреда, причинена по негова вина. Цялостното обезщетение, което следва да се заплати, не надхвърля 1 400 разчетни единици.
2. По отношение на предмети, закрепени от външната страна на транспортното средство, включително багажниците, посочени в параграф 1, превозвачът е отговорен само ако се докаже, че вредата произтича от действие или бездействие, извършено от превозвача било с умисъл да се причини такава вреда, било непредпазливо и със съзнанието, че такава вреда вероятно ще произтече.

Член 47

Приложими разпоредби

Извън разпоредбите на настоящия раздел разпоредбите на раздел 2 за отговорността по отношение на багажа се прилагат за транспортните средства.

Глава IV

Обичайни разпоредби

Член 48

Изгубване на правото на ограничаване на отговорността

Ограничаването на отговорността, предвидено в настоящите единни правила, както и разпоредбите на националното право, които ограничават обезщетенията до определен размер, не се прилагат, ако се докаже, че вредата произтича от действие или бездействие, извършено от превозвача било с умисъл да се причини такава вреда, било непредпазливо и със съзнанието, че такава вреда вероятно ще произтече.

Член 49

Превръщане и лихви

1. Когато изчисляването на обезщетението предполага превръщане на суми, изразени в чуждестранни парични единици, това превръщане се извършва по курса на деня и на мястото на плащане на обезщетението.

2. Правоимащият може да поиска върху обезщетението да се начисляват лихви в размер на пет процента годишно, считано от деня на рекламацията, предвидена в член 55, или ако не е имало рекламация — от деня на предявяване на съдебния иск.
3. При обезщетенията, дължими в съответствие с членове 27 и 28 обаче, лихвите текат едва от деня, в който са възникнали фактите, послужили за определяне на размера на обезщетението, ако този ден е по-късен от деня на подаване на рекламацията или на предявяване на съдебния иск.
4. По отношение на багажа лихви се дължат само ако обезщетението надхвърля 16 разчетни единици на багажна разписка.
5. По отношение на багажа, ако правоимащият не предаде на превозвача в определения му подходящ срок подкрепящите документи, необходими за окончателното уреждане на рекламацията, лихвите не текат между изтичането на определения срок и действителното предаване на тези документи.

Член 50

Отговорност при ядрен инцидент

Превозвачът се освобождава от отговорността, която му тежи по силата на настоящите единни правила, когато вредата е причинена от ядрен инцидент и когато в приложение на законите и правните норми на една държава, регламентиращи отговорността в областта на атомната енергия, експлоатиращият ядрена инсталация или друго лице, което го замества, носи отговорност за тази вреда.

Член 51

Лица, за които превозвачът е отговорен

Превозвачът е отговорен за своите служители и за другите лица, към чиито услуги прибягва за изпълнението на превоза, когато тези служители или тези други лица действат в упражняване на функциите си. Управителите на железопътната инфраструктура, по която се извършва превозът, се смятат за лица, към чиито услуги превозвачът прибягва за изпълнението на превоза.

Член 52

Други искове

1. Във всички случаи, в които се прилагат настоящите единни правила, всеки иск за отговорност срещу превозвача, на каквото и да било основание, може да бъде предявен само при условията и ограниченията на тези единни правила.
2. Същото важи за всеки иск, предявен срещу служители на превозвача и други лица, за които той е отговорен съгласно член 51.

ДЯЛ V

ОТГОВОРНОСТ НА ПЪТНИКА

Член 53

Особени принципи на отговорност

Пътникът е отговорен пред превозвача за всяка вреда:

- а) произтичаща от неспазване на неговите задължения в съответствие със:
 1. членове 10, 14 и 20;
 2. особените разпоредби за превоз на транспортни средства, съдържащи се в Общите условия на превоз, или
 3. Правилника за международен железопътен превоз на опасни товари (RID); или
- б) причинена от предметите или животните,

които взема със себе си, освен ако докаже, че вредата се дължи на обстоятелства, които той не е можел да избегне и чиито последици не е можел да предотврати, въпреки че е проявил старанието, което се изисква от съзнателен пътник. Тази разпоредба не засяга отговорността, която може да тежи на превозвача в съответствие с член 26 и член 33, параграф 1.

ДЯЛ VI

УПРАЖНЯВАНЕ НА ПРАВАТА

Член 54

Констатиране на частично изгубване или повреждане

1. Когато превозвачът открие или предположи частично изгубване или повреждане на предмет, превозван под негово наблюдение (багажни пратки, транспортни средства), или когато правоимащият посочи такова, превозвачът трябва незабавно и по възможност в присъствие на правоимащия да състави протокол, установяващ според естеството на вредата състоянието на предмета и, доколкото е възможно, размера на вредата, причината за нея и момента, в който тя е възникнала.
2. Копие от констативния протокол трябва да бъде върчено безплатно на правоимащия.
3. Ако правоимащият не приема заключенията на констативния протокол, той може да поиска състоянието на багажа или на транспортното средство, както и причината за вредата и нейният размер да бъдат установени от експерт, назначен от страните по договора за превоз, или по съдебен ред. Процедурата се подчинява на законите и разпоредбите на държавата, в която се извършва констатацията.

Член 55

Рекламации

1. Рекламациите относно отговорността на превозвача в случай на смърт и на наранявания на пътници трябва да бъдат изпратени писмено до превозвача, срещу когото може да бъде предявен съдебният иск. При превоз, съставляващ предмета на един-единствен договор и извършен от последователни превозвачи, рекламациите могат да бъдат отправени също до първия или до последния превозвач, както и до превозвача, чието седалище или филиал, или агенция, сключила договора за превоз, се намира в държавата на местоживеее или на обичайно местожителство на пътника.
2. Другите рекламации по договора за превоз трябва да бъдат изпратени писмено до превозвача, посочен в член 56, параграфи 2 и 3.
3. Документите, които правоимащият прецени за необходимо да приложи към рекламацията, трябва да бъдат представени или в оригинали, или в копия, при нужда надлежно заверени, ако превозвачът го поиска. При уреждането на рекламацията превозвачът може да изиска връщането на документа за превоз, багажната разписка и товарното писмо.

Член 56

Превозвачи, срещу които може да бъде предявен съдебен иск

1. Съдебният иск, основан на отговорността на превозвача в случай на смърт и на наранявания на пътници, може да бъде предявен само срещу превозвач, отговорен по смисъла на член 26, параграф 5.
2. Извън параграф 4 другите съдебни искове на пътниците, основани на договора за превоз, могат да бъдат предявени само срещу първия или последния превозвач или срещу превозвача, изгълнявал частта от превоза, по време на която е възникнало обстоятелството, породило иска.
3. Когато при превози, изгълнявани от последователни превозвачи, превозвачът, който е трябвало да достави багажа или транспортното средство, е вписан с негово съгласие в багажната разписка или в товарното писмо, срещу него може да бъде предявен съдебен иск в съответствие с параграф 2, дори ако той не е получил багажа или транспортното средство.
4. Съдебният иск за възстановяване на сума, платена съгласно договора за превоз, може да бъде предявен срещу превозвача, получил тази сума, или срещу онзи, в полза на когото тя е била получена.
5. Съдебният иск може да бъде предявен срещу превозвач, различен от превозвачите, посочени в параграфи 2 и 4, когато е подаден като обратен иск или като възражение за недопустимост пред инстанцията по главен иск, основан на същия договор за превоз.
6. Доколкото настоящите единни правила се прилагат по отношение на превозвача подизпълнител, срещу него също може да бъде предявен съдебен иск.
7. Ако ишецът може да избира между няколко превозвачи, неговото право на избор се погасява от момента, в който съдебният иск бъде предявен срещу един от тях; това важи също, ако ишецът може да избира между един или повече превозвачи и превозвач подизпълнител.

Член 58

Погасяване на правото на иск в случай на смърт и наранявания

1. Всяко право на съдебен иск на правоимащия, основано на отговорността на превозвача в случай на смърт или на наранявания на пътници, се погасява, ако в срок от дванайсет месеца, считано от узнаването за вредата, той не сигнализира за произшествието, станало с пътника, на един от превозвачите, пред които може да бъде предявена рекламация в съответствие с член 55, параграф 1. Когато правоимащият сигнализира устно за произшествието на превозвача, последният трябва да му издаде удостоверение за това устно уведомление.
2. Правото на иск обаче не се погасява, ако:
 - а) в срока, предвиден в параграф 1, правоимащият е предявил рекламация пред един от превозвачите, посочени в член 55, параграф 1;
 - б) в срока, предвиден в параграф 1, отговорният превозвач е бил уведомен по друг път за произшествието, станало с пътника;
 - в) за произшествието не е било сигнализирано или е било сигнализирано със закъснение поради обстоятелства, които не се дължат на правоимащия;
 - г) правоимащият докаже, че произшествието е предизвикано от грешка на превозвача.

Член 59

Погасяване на правото на иск по превода на багаж

1. Приемането на багажа от правоимащия погасява правото на всякакъв иск срещу превозвача, породено от договора за превоз, в случай на частично изгубване, повреждане или забавяне на доставянето.
2. Правото на иск обаче не се погасява:
 - а) в случай на частично изгубване или повреждане, ако:
 1. изгубването или повреждането е констатирано в съответствие с член 54 преди получаването на багажа от правоимащия;
 2. констатацията, която е трябвало да се извърши в съответствие с член 54, не е била извършена единствено по вина на превозвача;
 - б) в случай на невяна вреда, чието съществуване е установено след приемането на багажа от правоимащия, ако той:
 1. поиска констатация в съответствие с член 54 веднага след откриването на вредата и най-късно в срок три дни след получаването на багажа; и
 2. докаже освен това, че вредата е възникнала между приемането на багажа за превоз от превозвача и доставянето;
 - в) в случай на забавяне на доставянето, ако правоимащият е предявил в срок от два дни и един ден правата си пред един от превозвачите, посочени в член 56, параграф 3;
 - г) ако правоимащият докаже, че вредата произтича от грешка на превозвача.

Член 60

Давност

1. Исковете за обезщетяване на вреди и загуби, основани на отговорността на превозвача в случай на смърт и на наранявания на пътници, са с давност:
 - а) за пътника — три години, считано от деня след произшествието;
 - б) за другите правоимащи — три години, считано от деня след смъртта на пътника, без при това този срок да може да превишава пет години, считано от деня след произшествието.

2. Другите искове, породени от договора за превоз, са с давност една година. Давността обаче е две години, ако се отнася за иск по вреда, произтичаща от действие или бездействие, извършено било с умисъл да се причини такава вреда, било непредпазливо и със съзнанието, че такава вреда вероятно ще произтече.
3. Давността, предвидена в параграф 2, тече за делото:
 - а) за обезщетение за пълно изгубване: от четиринайсетия ден след изтичането на срока, предвиден в член 22, параграф 3;
 - б) за обезщетение за частично изгубване, повреждане или забавяне на доставянето: от деня, в който доставянето се е състояло;
 - в) във всички други случаи по отношение на превоза на пътниците: от деня на изтичане на валидността на документа за превоз.

Денят, посочен като начален за давността, никога не е включен в срока

4. [...]
5. [...]
6. Извън това преустановяването и прекратяването на давността се регламентират от националното право.

ДЯЛ VII

ВЗАИМООТНОШЕНИЯ МЕЖДУ ПРЕВОЗВАЧИТЕ

Член 61

Поделение на превозната цена

1. Всеки превозвач е длъжен да изплати на заинтересованите превозвачи полагаемата им се част от цена на превоз, която той е събрал или която би трябвало да събере. Условието на плащане се определят със споразумение между превозвачите.
2. Член 6, параграф 3, член 16, параграф 3 и член 25 се прилагат също за взаимоотношенията между последователни превозвачи.

Член 62

Право на обратен иск

1. Превозвачът, платил обезщетение по силата на настоящите единни правила, има право на обратен иск срещу превозвачите, участвали в превоза, съгласно следните разпоредби:
 - а) превозвачът, причинил вредата, е единствено отговорен за нея;
 - б) когато вредата е причинена от няколко превозвачи, всеки от тях отговаря за причинената от него вреда; ако разграничението е невъзможно, обезщетението се разпределя между тях в съответствие с буква в);
 - в) ако не може да бъде доказано кой от превозвачите е причинил вредата, обезщетението се разпределя между всички превозвачи, участвали в превоза, с изключение на онези, които докажат, че вредата не е била причинена от тях; разпределението е пропорционално на частта от превозната цена, която се полага на всеки от превозвачите.
2. При несъстоятелност на един от тези превозвачи тежестта му и незаплатена от него част се разпределя между всички други превозвачи, участвали в превоза, пропорционално на частта от превозната цена, която се полага на всеки от тях.

Член 63

Процедура при обратни искове

1. Основателността на плащането, извършено от превозвача, който предявява обратен иск в съответствие с член 62, не може да бъде оспорвана от превозвача, срещу когото е предявен обратният иск, когато обезщетението е определено по съдебен ред и когато този последен превозвач, надлежно призован, е можел да встъпи в процеса. Съдът, сезиран по главния иск, определя сроковете, дадени за връчване на призовката и за встъпване в процеса.

2. Превозвачът, който упражнява правото си на обратен иск, трябва да изложи пред една и съща инстанция исковата си молба срещу всички превозвачи, с които не е постигнал споразумение, под страх да изгуби правото си на обратен иск срещу онези, които не е призовал.
3. Съдът трябва да се произнесе с едно и също решение по всички обратни иски, по които е сезиран.
4. Превозвачът, който иска да предяви правото си на обратен иск, може да сезира правораздавателните органи на държавата, на чиято територия се намира седалището на един от превозвачите, участвали в превоза, или неговият филиал, или агенцията, сключила договора за превоз.
5. Когато искът трябва да бъде предявен срещу няколко превозвачи, превозвачът, който упражнява правото на обратен иск, може да избере между правораздавателните органи, компетентни по смисъла на параграф 4, съда, пред който да подаде обратния си иск.
6. Обратни иски не могат да бъдат подавани пред инстанцията, която разглежда иск за обезщетение, предявен от правоимащия по договора за превоз.

Член 64

Споразумения относно обратните иски

Превозвачите са свободни да договорят помежду си разпоредби, които се отклоняват от членове 61 и 62.

ПРИЛОЖЕНИЕ II

ИНФОРМАЦИЯ, КОЯТО ЗАДЪЛЖИТЕЛНО СЕ ПРЕДОСТАВЯ ОТ ЖЕЛЕЗОПЪТНИТЕ ПРЕДПРИЯТИЯ И/ИЛИ ПРОДАВАЧИТЕ НА БИЛЕТИ**Част I: Информация преди пътуването**

Общи условия, приложими към договора

Разписания и условия за най-бързо пътуване

Разписания и условия за най-ниски тарифи

Достъпност, условия за достъп и наличие във влаковете на улеснения за лицата с увреждания и лицата с ограничена подвижност

Достъпност и условия за достъп за велосипеди

Наличие на места за пушачи и непушачи, първа и втора класа, както и кушет-вагони и спални вагони

Дейности, които е възможно да нарушат или забавят услугите

Наличие на услуги във влаковете

Процедура за издирване на изгубен багаж

Процедура за подаване на жалби.

Част II: Информация по време на пътуването

Услуги във влаковете

Следваща гара

Закъснения

Основни връзки

Информация, свързана със сигурността и безопасността.

ПРИЛОЖЕНИЕ III

МИНИМАЛНИ СТАНДАРТИ ЗА КАЧЕСТВО НА УСЛУГИТЕ

Информация и билети

Точност на транспортните услуги и общи принципи за преодоляване на смущенията на услугите

Отменяне на транспортните услуги

Чистота на подвижния състав и гаровите съоръжения (качество на въздуха във вагоните, хигиена на санитарните възли и т.н.)

Проучване на удовлетвореността на потребителите

Разглеждане на жалбите, възстановяване на суми и обезщетяване за неизпълнение на стандартите за качество на услугите

Предоставяне на помощ за лицата с увреждания и лицата с ограничена подвижност.
